



## ØKOLOGISK VINTERRAPS – EN SPÆNDENDE AFGRØDE MED RISIKO

STØTTET AF

# Promilleafgiftsfonden for landbrug

Økologisk vinterraps giver gode priser, men der er risiko for skadedyr.

Der er stor mangel på dansk dyrket økologisk vinterraps. Fødevarerindustrien mangler olien til blandt andet smørproduktet Kærgården, og de økologiske svin og især fjerkræ mangler proteinkagen, der er rig på ami-nosyeren methionin. Der er derfor gode priser på dansk raps, men hovedudfordringen er risikoen for skade-dyr.

Med priser på omkring 6,50 kr. pr. kilo, kan der laves gode budgetter, uden udbyttet behøver at være pra-gende i konventionel forstand. Udbyttet i de økologiske vinterraps marker svinger meget, og kan både være over 3 t/ ha, når det går godt, og under 1 t/ha når det ikke lykkes.

### Udfordringen er skadedyr

Både rapsjordlopper og glimmerbøsser kan lave alvorlige skader på vinterraps, og kan, når uheldet er ude, forsage så store udbyttetab, at afgrøden reelt går tabt. For økologer bliver vinterraps derfor betragtet som en højrisikoafgrøde.

Glimmerbøsser laver skader, når rapsen står i knopstadiet, hvor de med deres gnav ødelægger blomsteranlæggene. Når først rapsen blomstrer, tiltrækkes glimmerbøsserne af blomsternes gule farve og glimmerbøsserne er nu en nyttig bestøver.

### Jordlopper – en udfordring

Rapsjordlopperne kan æde så voldsomt af planterne i fremspiringsfasen, at planterne hæmmes, og plante-bestanden udtyndes, men det er dog især rapsjordloppens larve, der lever i og udhuler bladstilke og/eller stænglen, der giver det store udbyttetab. Planternes vækst hæmmes, og risikoen for at de ikke klarer vinteren. Ofte er symptomerne først tydelige til

foråret, hvor de angrebne planter ikke kommer i vækst.

Hidtil har antallet af rapsjordlopper optrådt i cyklusser med varighed på cirka 7–8 år. Efter år med kraftige angreb af rapsjordlopper, kommer flere år med meget færre angreb. Som det fremgår af figuren, var der således sidst kraftige angreb i år 2008 og antallet i efteråret 2014 har igen været tiltagende. Det kunne dermed se ud til, at der igen vil komme nogle år med mange rapsjordlopper, men der er ofte stor lokal variation.

Rapsjordlopperne lægger deres æg i jorden tæt op af rapsplanerne. Når laven er klækket, kravler den op på rapsplanten og gnaver hul i bladstilken, hvor den lever den første tid. Senere vil den typisk fortsætte med at gnave gange i rapsens hovedstængel og dermed svække planterne.. En svensk prognose for angrebsgraden af rapsjordlopper bygger på antallet af rapsjordloppelarver i rapsplanter om foråret. I foråret 2015 undersøgte Jordbruksverket i Alnarp i Sydsverige rapsmarker for rapsjordloppelarver og fandt mange larver. Prognosen varsler derfor kraftige angreb det kommende efterår.

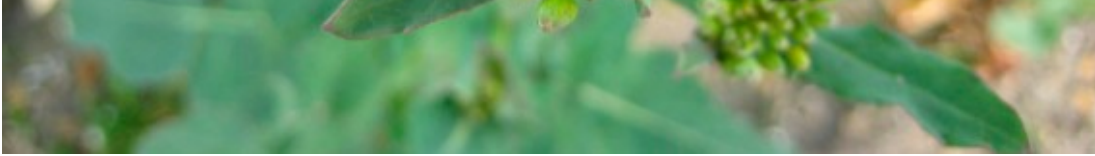
Faktaboks

### **Gode råd**

Succes med dyrkning For at øge succesraten med at dyrke økologisk raps er det vigtigt, at følgende råd følges:

- Tjek prognose for rapsjordlopper det kommende efterår på [www.Landbrugsinfo.dk](http://www.Landbrugsinfo.dk)
- Så den 10. august i et pløjet og godt såbed
- God forfrugt belønnes. Kløvergræs eller lignende er med til at sikre store og modstandsdygtige planter
- Prioriter gødning til rapsen både om efteråret og foråret
- Lav en optælling af rapsjordloppelarver i planter i februar-marts måned, og vurder om der er planter nok og om de er store og kraftige nok til at overleve angrebet

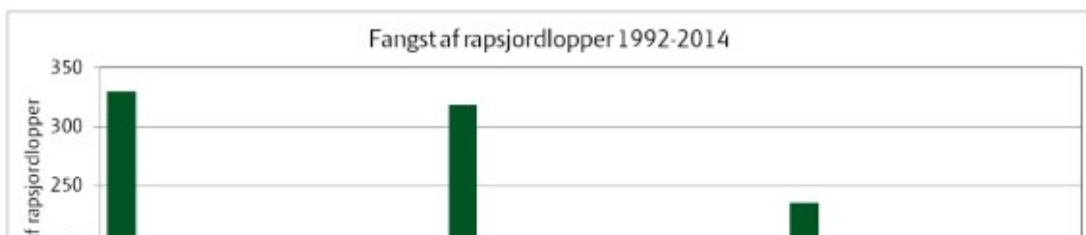


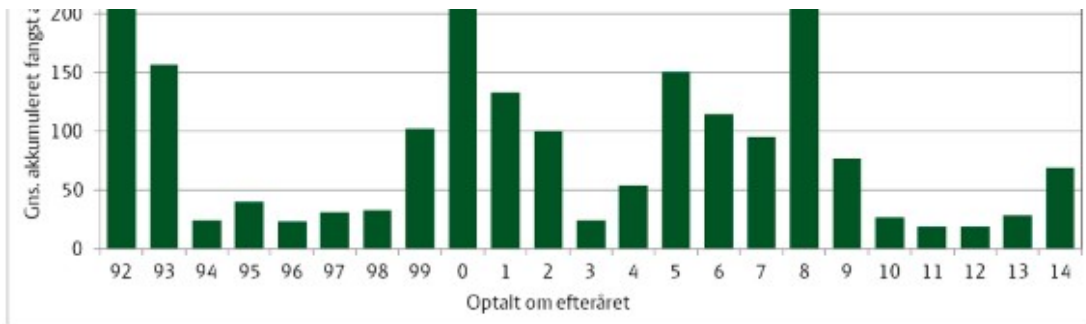


Glimmerbøsserne har travlt i knopperne af rapsen (klik på billedet for stor udgave).  
Foto: Lars Møller Christensen, Vestjysk Landboforening



Rapsplante, der er kraftigt angrebet af rapsjordloppelarver (klik på billedet for stor udgave).  
Foto: Lars Møller Christensen, Vest-jysk Landboforening.





Fangst af rapsjordlopper om efteråret fra 1992 til 2014 (klik på figuren for stor udgave).

Kilde: Oversigt Over Landforsøgene 2014.